

О Т Ч Е Т

на Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“

ОТНОСНО: *Изпълнени дейности от дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“ (КПМЗ) за периода 01.01.2023 г. – 30.09.2023 г.*

Постоянното нарастване на миграционните потоци към Европейския съюз (ЕС) – явление, което се наблюдава на територията на всички държави-членки през последните години – безапелационно взе своя връх през текущата 2023 г. и постави цялата обща европейска система за убежище пред сериозни предизвикателства. Рекордните увеличения на броя граждани на трети лица и лица без гражданство, които желаят да получат международна закрила в държава - членка на ЕС, заедно с продължаващите потоци от граждани на Украйна, които желаят да получат временна закрила, стимулира всички държави към по-открити дискусии, обмяна на опит в управление на процесите по време на засилен миграционен натиск и взаимно съдействие с оглед подобряването на общата картина на територията на Съюза.

През 2023 г. служителите в Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ при МС) продължиха да полагат усилия за поддържане на ефективни работни процеси и за подобряване на резултатите в областта на международната закрила и миграцията. Благодарение на отличното сътрудничество със служителите на Министерството на вътрешните работи (МВР), Министерския съвет на Република България, множеството други административни и съдебни органи на територията на страната и неправителствени организации, процесите по предоставяне на международна закрила на граждани на трети страни, както и по предоставяне на временна закрила на граждани на Украйна продължиха в пълно съответствие със заложените в Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) срокове и изисквания.

За периода от 01.01.2023 – 30.09.2023 г., служителите на дирекция КПМЗ бяха ангажирани с множество дейности, сред които: преглед и анализ на административните преписки по подадени молби за международна закрила от граждани на трети страни и лица без гражданство; процесуално представителство пред Административен съд София – град и Върховен административен съд на Република България по обжалвани решения на Председателя на ДАБ при МС; прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на критерии за отговорната държава-членка, която е компетентна да разгледа молба за предоставяне на международна закрила (Регламент Дъблин); двустранно сътрудничество с държави-членки, процеси, свързани с предоставянето на временна закрила, изготвяне и предоставяне на информация и/или официални становища до административни и съдебни

органи, неправителствени организации, търсещи закрила лица и техните упълномощени представители и др.

I. Информация, свързана с молби и решения по подадени от граждани на трети страни и лица без гражданство молби за предоставяне на международна закрила

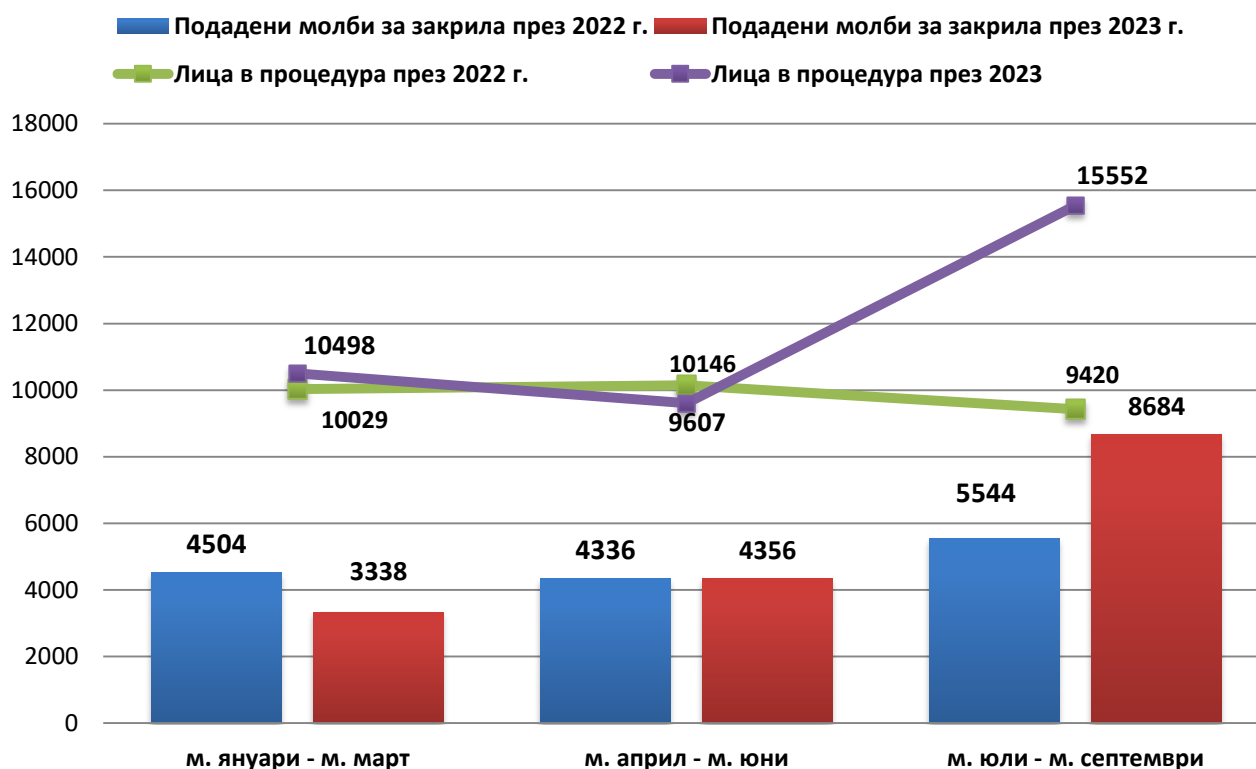
За периода от 01.01.2023 – 30.09.2023 г., на територията на Република България са подадени **общо 16 378 молби за предоставяне на международна закрила**. Този брой е с 12% повече от този за периода м. януари – м. септември 2022 г., когато молбите за закрила са наброявали 14 384, в това число и молбите за закрила на граждани на Украйна (1287), подадени преди въвеждането на Решение № 144 на Министерския съвет на Република България от 10.03.2022 г. за предоставяне на временна закрила на разселени лица от Украйна. Броят молби за тази година е най-високият брой подавани молби за предоставяне на международна закрила от създаването на ДАБ при МС през 1993 г. до сега. Най-голям процент от молбите за закрила през настоящия отчетен период са подадени от граждани на **Сирия (52% или 8 616 молби), Афганистан (28% или 4 681 молби) и Мароко (12% или 1 947 молби)**.

През отчетния период са регистрирани общо **2 982 непридружени непълнолетни лица, което се равнява на 18% от общия брой молби за периода**. Най-голям брой от регистрираните непридружени лица са граждани на Сирия – 48% (1 434 молби) и Афганистан – 47% (1 397 молби). Следва да се отбележи, че това е и най-големият брой регистрирани непридружени деца до сега. Преди 2023 г., най-голям брой на подадени молби за закрила от непридружени деца е отчетен през 2016 г., когато в страната са регистрирани общо 2 772 непридружени малолетни и непълнолетни лица.

Към 30.09.2023 г. в териториалните поделения на ДАБ при МС са настанени общо 2 747 чужденци, с което капацитетът на центровете е запълнен на 77%. През месец август средната запълняемост на центровете на ДАБ при МС е била 60%, а през м. септември – 75% - картина, която не е наблюдавана в центровете от 2016 г. до сега. Служителите в териториалните поделения на ДАБ при МС бяха поставени пред множество предизвикателства, свързани с приема и настаняването на търсещи закрила лица, тъй като само за периода от м. юли до м. септември 2023 г. в териториалните поделения са настанени близо 8 600 граждани на трети страни – 25% повече отколкото за първите шест месеца от изминалата 2023 г. Благодарение на взетите през изминалите месеци мерки и механизми от ръководството на ДАБ при МС, свързани с оптимизирането на процедурата, запълняемостта на центровете през летния период на 2023 г. успя да остане стабилна, давайки се възможност за допълнително планиране и организация при по-голямо засилване на пристигащите граждани на трети страни в Република България и своевременното обработване на подадените молби за международна закрила. Наред с регистрацията, приема и настаняването на чужденците, през август и септември 2023 г. служителите от териториалните поделения бяха ангажирани и с регистрации на търсещи закрила лица в Специалните домове за временно настаняване на чужденци в Бусманци и Любимец към дирекция „Миграция“, с оглед обработването на подадените от тях молби за

предоставяне на закрила в изпълнение на чл. 58, ал. 4 от ЗУБ. Необходимостта от извършване на регистрации в домовете на дирекция „Миграция“ натовари допълнително служителите, тъй като едва през м. септември бяха подновени процедурите по подбор на служители, които да бъдат наети на трудово правоотношение по Оперативна програма „Фонд убежище, миграция и интеграция 2021-2027“. Същото означава, че през изминалата 2023 г., ДАБ при МС функционираше в условията на недостатъчно административен капацитет по време на най-голямата миграционна криза. След наемането на новите служители в края на м. септември, благодарение на добрата координация между ръководството на ДАБ при МС, дирекция КПМЗ и териториалните поделения е създадена организация за обучението на новите служители и довършване на започнатата работа чрез техническото приключване на все още неприключени случаи в Автоматизираната информационна система (АИС) – „Бежанци“.

Към 30.09.2023 г. лицата в процедура са 15 502, което е с близо 6 000 повече от лицата в процедура към 30.09.2022 г. (9 607) – най-високият брой лица в процедура, отчетан през годините. Високият брой на лица в процедура се дължи освен на рекордния брой подадени молби за закрила, така и на обстоятелството, че дадено лице може да има постановено решение, което все още не е влязло в сила, тъй като все още не е връчено; връчено е и се изчаква да изтекат определените срокове за обжалване съгласно ЗУБ; или е връчено, но лицето е обжалвало решението си и се изчаква решение на съответната съдебна инстанция. В допълнение, липсата на достатъчно служители, които да приключват случаите в АИС – Бежанци, също забави процесите, но както вече беше споменато, е направена необходимата организация за своевременното им приключване в системата.

87% от решенията за предоставяне на статут на бежанец и 97% от решенията за предоставяне на хуманитарен статут са издадени по отношение на сирийски

граждани. След влизане в сила на решенията за предоставяне на международна закрила, чужденците са длъжни да подадат заявления за издаване на български документи за самоличност. Към 30.09.2023 г. са обработени над 4 000 заявления за издаване на български документи за самоличност. След подадени молби от лица с предоставена международна закрила, служители на дирекция КППЗ са изготвили и близо 200 удостоверения, които да послужат на чуждите граждани пред различни институции.

По-голяма част от постановените през 2023 г. откази за международна закрила са решения на интервюиращ орган в ускорено производство – 1 719 бр. (85% от общия брой решения за отказ). **Най-голям брой от решенията за отказ от предоставяне на международна закрила са издадени по отношение на лица, граждани на Мароко.**

Информация за лицата, потърсили закрила и за взетите през първите тримесечия на 2022 г. и 2023 г. решения						
Период	Брой лица, потърсили закрила	Предоставен статут на бежанец	Предоставен хуманитарен статут	Отказ	Прекратено производство	Общ брой решения
2023 г.	16 378	82	4 305	2000	8417	14 804
2022 г.	14 384	75	3 646	345	10 456	14 522

ВИД РЕШЕНИЕ	2022 г.	2023 г.
Брой лица с решение за отнемане на хуманитарен статут	8	12
Брой лица с решение за отнемане на статут на бежанец	2	0
Брой лица с решение за прекратяване на хуманитарен статут	37	72
Брой лица с решение за прекратяване на статут на бежанец	14	18
Очевидна фактическа грешка	23	57
Брой лица с решение за настаняване в център от затворен тип	35	33
Брой лица с разрешение за събиране на семейство	594	792
Брой лица с отказ от събиране на семейство	22	38
Отнета временна закрила	0	13
ОБЩ БРОЙ РЕШЕНИЯ	735	1 035

Най-голям брой от решенията за прекратяване на производство са издадени по отношение на лица от сирийски произход (3 565) и лица, граждани на Афганистан – 2973, причината за което е, че значителен процент от тези лица не изчакват края на процедурата за предоставяне на международна закрила. В резултат на самоволното напускане на центровете на ДАБ при МС, въпросните кандидати за закрила възпрепятстват процедурата, поставяйки административния орган в обективна невъзможност за разглеждане на молбата им по същество. По причина на поведението им, производствата на тези чужденци биват прекратявани.

Същевременно през 2023 г. продължава нарастването на броя решения по молби за събиране на семейство спрямо миналата година като близо 90% от молбите са подадени от сирийски граждани, които пребивават на територията на Република България с предоставена международна закрила.

През отчетния период служителите на дирекция КПМЗ продължиха да осъществяват качествен контрол върху проекторешенията по подадени молби за предоставяне на международна закрила. В частни случаи се изготвят докладни записки до интервюиращите органи с указания за извършване на корекции относно необходимост от преценка за най-добрия интерес на детето, допълнителни доказателства при подадени молби за събирания на семейство на територията на Република България, надлежно уведомяване на чужденеца за образувани производства и др.

II. Пилотни проекти с участието на ДАБ при МС за превенция на незаконните пристигания и укрепване на граничното управление и управлението на миграцията

През първото тримесечие на 2023 г. служители на ДАБ при МС, съвместно с МВР, взеха участие в редица срещи с австрийската служба по миграция с оглед стартирането на пилотен проект на територията на Република България за провеждане на ускорена процедура за международна закрила в близост до българо-турската граница. Пилотният проект е в изпълнение на двустранния План за действие за превенция на нелегалната миграция между България и Австрия. Първоначалният период на изпълнение беше предвиден за периода от м. март 2023 г. до м. септември 2023 г. като основното задължение на служителите на ДАБ при МС е провеждане на ускорени процедури по разглеждане на подадени молби за предоставяне на международна закрила в Транзитен център – с. Пъстрогор.

На 20 март 2023 г. стартира изпълнението и на съвместен пилотен проект на България и Европейската комисия (ЕК) за превенция на незаконните пристигания и укрепване на граничното управление и управлението на миграцията. Въпросният проект надгражда стартирания на 1 март проект, предвиден в Съвместния план за действие между България и Австрия за превенция на нелегалната миграция. Пилотният проект се реализира с начален период от 6 месеца, а България, с оперативна и техническа подкрепа от Комисията и агенциите на ЕС, приложи няколко инструмента, сред които скрининг, насочване към правилната процедура, ускорена процедура за убежище и връщане.

От страна на ДАБ при МС редовно се предоставяше информация относно изпълнението на целите по проекта като към 31.08.2023 г. служителите от ТЦ – с.

Пъстрогор са регистрирали общо 1 582 граждани на трети страни, подали молби за предоставяне на международна закрила. В рамките на изпълнението на проекта са постановени общо 1 235 решения по молби за закрила като 1 014 от тях са влезли в сила към 31.08.2023 г. – финалната дата на пилотния проект. Въпреки това много малък брой лица са предадени на дирекция „Миграция“ за извеждане от страната, тъй като ТЦ – с. Пъстрогор е център от отворен тип и търсещите закрила лица имат право на свободно придвижване. В над 90 % от случаите, чуждите граждани напускат териториалното поделение и не се завръщат, поради което същите не могат да бъдат предадени на органите на МВР за извеждане от страната.

С Комисията се провеждаха регулярни срещи относно прилагането на вторичното право на ЕС в областта на убежището и международната закрила в Република България, по време на които се дискутираха евентуални промени в българското законодателство (Закона за убежището и бежанците). По време на проведените срещи ДАБ при МС наблегна на обстоятелството, че поради липсата на разработена електронна система, която да отговаря на текущите нужди на Агенцията, администрацията работи основно с преписки на хартиен носител, което води до ненужно забавяне на част от процедурите, свързани с вземането на решения по подадени молби за закрила. Европейската комисията заяви, че имат готовност да разгледат предложение от страна на ДАБ, в което да е описана идеята за цялостна дигитализация на процесите, като служители на дирекция КПМЗ изготвиха концепция за създаване на база данни за цялостна дигитализация на процедурата за международна закрила в Република България. Концепцията беше представена на Комисията, като в края на м. август ДАБ при МС изпрати искане за получаване на подкрепа по Инструментът на ЕС за техническа подкрепа.

III. Предложения за Закон за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците

В изпълнение на Пилотен проект между Република България и Европейската комисия (ЕК), се проведеха редица срещи в Министерство на вътрешните работи с представители на министерството, на ЕК, ДАБ при МС, присъствено и онлайн, за обсъждане на предложените от България законодателни изменения в Закона за чужденците в Република България и Закона за убежището и бежанците (ЗУБ).

През м. май 2023 г. се сформира междуведомствена работна група между ДАБ при МС и МВР, която да анализира възможността и да предложи законодателни промени в ЗУБ и ЗЧРБ. Работната група има за цел да анализира, обсъди и предложи промени в националното законодателство за осигуряване на възможност за едновременно издаване на принудителна административна мярка за връщане с решение за отказ от предоставяне на международна закрила, с цел привеждането в съответствие със законодателството на Европейския съюз и за целите на изпълнението на Пилотния проект.

Като резултат от срещите се създадоха, прецизираха и отмениха разпоредби в частта относно ускорено производство с цел пълно транспониране на Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила. Създадоха се норми относно връщането. Съгласно новосъздадена допълнителна разпоредба на Закона за

убежището и бежанците „връщане“ е понятие по смисъла на § 1, т. 4 от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България.

Разписаха се норми относно правомощия на председателя на ДАБ при МС да налага принудителна административна мярка „връщане до страна на произход, страна на транзитно преминаване или трета страна“ в случаите, в които взема решение за отказ, прекратяване или отнемане на международна закрила, както и при прекратяване на производството по молба за международна закрила. В случаите на отхвърляне на молбата като явно неоснователна в ускорено производство и когато спрямо чужденеца няма наложена принудителна административна мярка „връщане до страната на произход, страна на транзитно преминаване или трета страна“ интервюиращият орган ще налага тази мярка с решението за отхвърлянето на молбата. Създадоха се и гаранции за правата на чужденците във връзка с връщането, включително и правото на обжалване на решението.

IV. Изготвяне на списъци на сигурни страни на произход и на трети сигурни страни

Вследствие на поет ангажимент във връзка с Пилотния проект на Република България и Европейската комисия за превенция на незаконните пристигания и укрепване на граничното управление и управлението на миграцията, ДАБ при МС работи и по изготвяне на проекти на списъци на сигурни страни по произход и на сигурни трети страни. Със заповед на Председателя на ДАБ от 02.06.2023 г. е създадена междуведомствена експертна работна група с участие на служители на МВР и на МВнР, която следва да изработи проектите на съответните списъци. Групата проведе своята първа среща на 7 юни 2023 г., след което от страна на ДАБ при МС бяха изпратени няколко писма до МВнР с искане за становища за включване на определени държави в горепосочените списъци. След получаване на становищата се предвижда провеждане на втора среща на работната група, на която ще бъде изготвен окончателен вариант на списъците на сигурни страни на произход и на трети сигурни страни, след което същите ще бъдат изпратени към Министерски съвет за одобрение и издаване на решение за официалното им приемане.

IV. Разработване на методология за оценка на възрастта

На 13.06.2023 г. със заповед на председателя на ДАБ при МС е сформирана междуведомствена работна група, която да изследва възможността за разработване на методология за неинванзивна оценка на възрастта на деца, подали молби за международна закрила. През отчетния период се проведе редица срещи с членовете на работната група като към 30.09.2023 г. проектът на методология е изпратен до всички членове на работната група за финални становища и последващото и приемане.

V. Дейности по Национален координационен механизъм по правата на човека и да подготви промени в нормативния акт, с който е създаден механизма

Юриконсултите от дирекция КПМЗ участват и в сформирана междуведомствена експертна работна група под председателството на дирекция „Права на човека“ към Министерство на външните работи. Работната група е създадена с цел да разгледа досегашната практика на Национален координационен механизъм по правата на човека и да подготви промени в нормативния акт, с който е създаден механизма. На проведеното заседание на 12.04.2023 г. в сградата на Министерство на външните работи бяха обсъдени елементите, които следва да съдържа проектът на Постановление. От страна на ДАБ при МС е изпратено становище до дирекция „Права на човека“ към Министерство на външните работи във връзка с предоставения проект на Постановление за създаване на Национален координационен механизъм по правата на човека и Съвет за неговото прилагане. Предстои окончателното съгласуване в работната група на проекта на Постановление за създаване на Национален координационен механизъм по правата на човека и Съвет за неговото прилагане, след което същият ще бъде изпратен на държавните институции, участвали чрез представители в работната група, за официално съгласуване.

VI. Концепция за създаване на база данни и дигитализация на производството за международна закрила в ДАБ при МС

Приемането на Република България в Европейския съюз през 2007 г., както и множеството промени, които Европейската система за убежище претърпя през последните години, неминуемо се отразиха и в националното законодателство в областта на международната закрила. С оглед на обстоятелството, че горепосочените събития се случиха след разработването на АИС-„Бежанци“, голяма част от промените, които станаха и задължителен етап от процедурата за международна закрила по реда на ЗУБ, не са включени във функционалностите на системата. Към настоящия момент множество от работните процеси, свързани с провеждане на производството за международна закрила, не са дигитализирани и се извършват ръчно и на хартиени носители. Развитието на технологиите в последните години, както и многократно увеличил се миграционен поток доведе до нарасналата необходимост от изграждане на нова автоматизирана и интегрирана база данни за търсещи и получили международна закрила в Република България лица, която включва всички процеси от процедурата за международна закрила (в т.ч. и процедурата по реда на Регламент (ЕС) № 604/2013 г. на Европейския парламент и на Съвета – Регламент Дъблин) и чрез която да се осигури възможността за създаване на изцяло електронни досиета на чужденците. Това ще допринесе за постигане на по-бързо обработване на молбите за международна закрила; за по-голяма прозрачност, отчетност и ефективност при администриране на процесите; за по-лесно проследяване на сроковете; за разширяване на възможностите за извличане на обобщени данни.

В допълнение, системата ще позволи не само администриране и документиране на всички стъпки от процедурата за международна закрила, но също така ще осигури

възможност на служителите и ръководителите да проследяват/мониторират текущото състояние на случаите, по които работят, както и да анализират и натовареността си и да приоритизират индивидуалните си работни задачи. Ще се осигури възможност за споделяне на информация, включително чрез препращане, споделяне на записи и изготвяне на статистика, която позволява наблюдение и анализ на тенденциите, като по този начин ще се улеснят стратегическите усилия за насърчаване на последователност при вземането на решения в рамките на процедурата за международна закрила. Ще се постигне и по-голяма устойчивост и точност при планирането и прогнозирането на миграционните потоци.

В концепцията са представени основните модули, които трябва да бъдат включени в електронната база данни, както и дейностите, които последната следва да изпълнява, за да бъдат постигнати гореописаните резултати – в т.ч. регистрация, настаняване, контрол на достъпа от/до териториалните поделения, производство, контрол на качеството, съдебно производство, издаване на документи за самоличност, процедура по Регламент „Дъблин“.

Цялостната дигитализация на процедурата за международна закрила ще се постигне чрез изграждане на нова база данни за регистрация, настаняване и администриране на документите и процесите, свързани с процедурата за международна закрила по реда на Закона за убежището и бежанците. Предвижда се дигиталната база данни да е интегрирана със системите на ЕВРОДАК, ДъблиНет, МВР, ГД ГРАО, НАП, Националното бюро за правна помощ и бюрата по труда в страната.

Концепцията беше представена на Комисията, като през м. август ДАБ при МС изпрати искане за получаване на подкрепа по Инструментът на ЕС за техническа подкрепа. С Решение на Министерския съвет искането на ДАБ при МС е определено като искане с висок приоритет и съответно одобрено за изпращане към Европейската комисия.

VII. Временна закрила

С Решение № 95 на Министерския съвет от 1 февруари 2023 г. срокът на действие на временната закрила в Република България беше удължен до 4 март 2024 г., а с Решение № 96 от 1 февруари 2023 г. на същия колективен орган беше утвърден нов образец на регистрационна карта на лице с предоставена временна закрила. От страна на ДАБ при МС, съвместно със структурите на МВР, беше създадена необходимата организация за обезпечаване на процеса по пререгистрация за временна закрила. За периода на пререгистрацията, от служителите на ДАБ при МС и МВР бяха пререгистрирани общо 30 791 чужденци с временна закрила в Република България.

Към настоящия момент регистрацията за временна закрила на новопристигнали лица продължава да се осъществява по установения ред – както в РПЦ на ДАБ при МС, така и в Областните дирекции на Министерство на вътрешните работи, Столична дирекция на вътрешните работи. Към 30.09.2023 г. лицата с предоставена временна закрила в Република България са общо 169 203, а 63 374 от тях притежават валидни до 04.03.2024 г. регистрационни карти за временна закрила в Република България.

В началото на м. май 2023 г. в информационните системи на ДАБ при МС се установиха технически неизправности относно здравните осигуровки на част от лицата с предоставена временна закрила в Република България. Поради грешки в системата, които

не са откривани на по-ранен етап се установи, че голям брой украински граждани с предоставена временна закрила са с прекъснати здравноосигурителни права, което ги възпрепятства да получат необходимата медицинска помощ. Техническите неизправности бяха отстранени в рамките на два дни и здравноосигурителни права на всички лица бяха възстановени, считано от датата, на която са били прекъснати.

Въпреки отстранените проблеми, в дирекция КПМЗ продължиха да постъпват сигнали и от лица с предоставена временна закрила, които твърдят, че здравноосигурителните им права са прекъснати. След извършване на необходимите проверки се установи, че причината за това се дължи на допускани по време на пререгистрацията технически грешки в АИС „Бежанци“. Вследствие на това част от издадените регистрационни карти със срок на валидност 04.03.2024 г. не са запазени в системата, което от своя страна води до невъзможността новоиздадените валидни карти на лицата да бъдат подадени към НАП и поради тази причина чужденците отпадат от здравноосигурителната система.

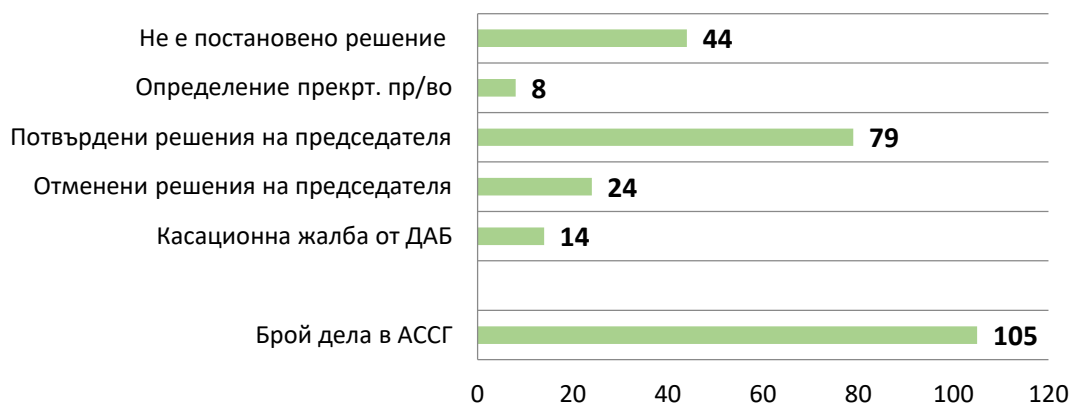
С оглед доброто сътрудничество между институциите, от страна на ДАБ при МС беше изпратена информация до МВР с установените технически грешки, които се допускат като от страна на Министерството беше потвърдено, че са предприети своевременни действия за допълнително обучение и преустановяване на техническите грешки. Служителите на МВР и дирекция КПМЗ продължават да комуникират ежедневно във връзка с регистрацията на лица с временна закрила, с оглед възникнали индивидуални казуси и отстраняване на технически грешки в системата. От страна на ДАБ при МС, служителите на дирекция КПМЗ и дирекция ФСД отстраняват възникналите проблеми по възможно най-бързия начин и предават данните на лицата до НАП.

VIII. Процесуално представителство, осъществено от служители на КПМЗ

Във връзка с осъществяването на процесуалното представителство, през отчетния период **юрисконсултите от дирекция КПМЗ се явиха на 186 дела** пред първа и втора инстанция, респ. Административен съд София-град (АССГ) и Върховен административен съд (ВАС).

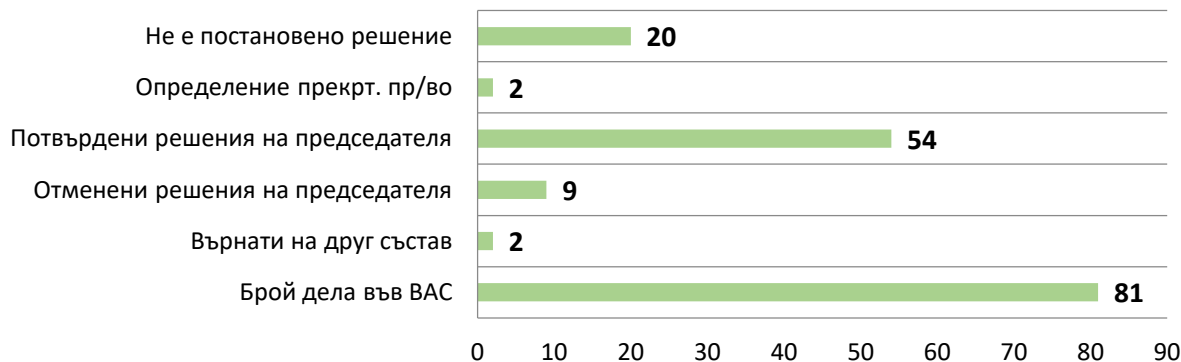
Към 30.09.2023 г. АССГ се е произнесъл с 114 решения, **79 от които (69%) са в полза на ДАБ при МС, а 24 са в полза на чужденеца, обжалвал решението на председателя.** С три от решенията си, административния съд частично е отменил решение на ДАБ при МС, а производствата по **8 дела са прекратени.** Към края на отчетния период по 44 дела няма постановено решение на АССГ. Във връзка със съдебните решения, с които се отменят издадените от председателя на ДАБ индивидуални административни актове, са изготвени и подадени **14 касационни жалби** от юрисконсултите в дирекция КПМЗ.

Административен съд София - град

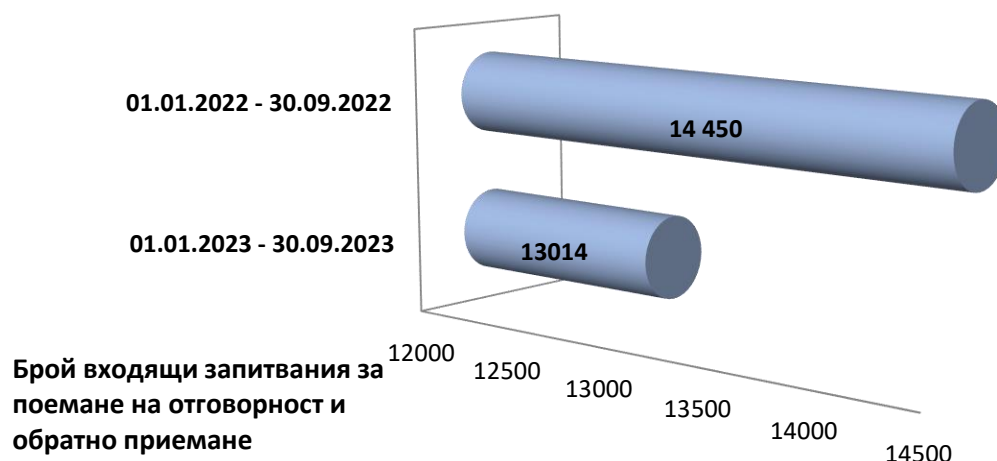
Към 30.09.2023 г. ВАС е постановил общо **65** решения, **54** от които са в полза на председателя на ДАБ, а **9** са в полза на чужденеца, като решенията на председателя на ДАБ са окончателно отменени и в тази връзка са изготвени писмени указания към интервюиращия орган. Две от делата са върнати на първа инстанция за разглеждане от друг съдебен състав и ново произнасяне, като едно от тях е по касационна жалба подадена от ДАБ при МС, тъй като е счетено, че решението на първата инстанция не е основателно.

Върховен административен съд

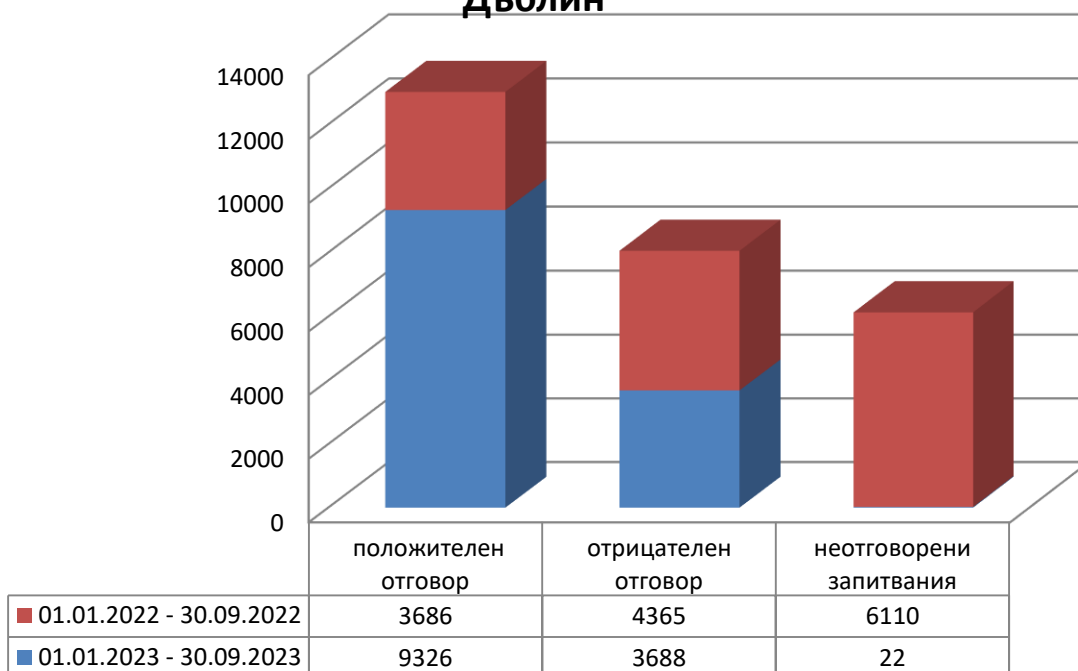
IX. Прилагане на разпоредбите на Регламент Дъблин

Във връзка с прилагането на Регламент Дъблин III, за периода 01.01.2023 – 30.09.2023 г. са получени общо **15 661 бр. запитвания за обратно приемане, поемане на отговорност и запитвания за информация**. Следва да се отбележи, че толкова голям брой постъпили входящи запитвания, също не е отбелязван от началото на прилагането на Регламента в България до сега. За посочения период трите държави, изпратили най-много запитвания към Република България, са **Германия (6 532 бр.)**, **Австрия (5 507 бр.)** и **Франция (1 186 бр.)**.

За 2023 г. от страна на служителите в отдел „Дъблин“ са изпратени общо **13 036 отговори** на запитвания за обратно приемане и поемане на отговорност, което е близо два пъти повече от изпратените отговори за същия период на 2022 г.

Отговори на входящи запитвания по Регламент Дъблин

Тъй като за едно лице могат да постъпят запитвания от няколко различни държави, беше извършен преглед на постъпилите запитвания, от които се установи, че **общия брой лица, за които Република България е поела отговорност през 2023 г. (поради липса на отговор или с изричен положителен отговор) е около 6 650.**

За по-голяма част от изпратените положителни отговори са получени известия от държавите-членки, според които прехвърлянето на лицата не може да бъде осъществено в регламентирания шестмесечен срок, тъй като последните са се укрили и са в неизвестност. Най-често такава информация се получава от австрийските власти. От страна на Федерална Република Германия често се изпраща информация и, че молбите за закрила на лицата ще бъдат разгледани от техните компетентни органи, с което отговорността на Република България отпада.

Голяма част от търсещите закрила лица обжалват решенията си за прехвърляне в Република България, което също спира сроковете за прехвърляне до произнасяне на съответния съд с решение. Информация за обжалвани решения и спиране на сроковете се получава най-често от Германия, Франция, Нидерландия и Швейцария.

За периода м. януари – м. септември 2023 г. са постъпили и общо 2 647 запитвания за информация от държавите членки. За същия период са изпратени общо 3 995 отговора на запитвания за информация като това включва и отговори на запитвания, постъпили през предходните 2022 г. и 2021 г. Забелязва се тенденция, че от страна на Федерална Република Германия започват да постъпват и запитвания за информация, след като срокът за прехвърляне към Република България е изтекъл и отговорността за подадената молба за закрила се е прехвърлила към немските власти. Това значително увеличава общия брой запитвания за информация, които постъпват ежедневно, тъй като, видно от предложените графики, се изпращат много голям брой положителни отговори към всички държави, включително и към Германия.

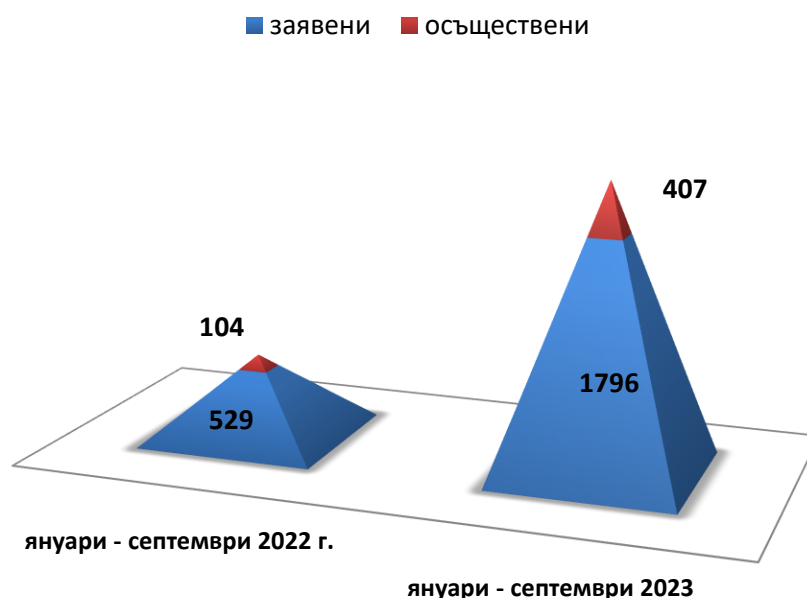
През м. август служителите на отдел „Дъблин“ предприеха стъпки по цялостен преглед на запитванията, които се съхраняват на хартиен носител, за да се архивират запитванията за лица, за които Република България вече не е отговорна. Извършването на този преглед е силно необходимо, тъй като броят на запитванията от 2022 г. и 2023 г. нарасна значително в сравнение с предходните години, с което мястото за съхранение се изчерпва и това създава затруднения на служителите при комплектоването и съхраняването на получените запитвания. С оглед на гореизложеното беше създадена работна група, която да извърши цялостен преглед, но към настоящия момент, поради големия брой запитвания и малкия брой служители в отдела, не се извършват допълнителни действия от сформирания работна група.

През 2023 г., както и през изминалата 2022 г., продължи увеличението в броя заявени прехвърляния на търсещи закрила лица към Република България от други държави-членки в съответствие с Регламент Дъблин. В началото на годината започна да се прилага и одобрената Пътна карта за осъществяване на трансфери по реда на Регламент Дъблин, предложена от ЕК на всички държави-членки. Документът има за цел да унифицира практиките на държавите-членки в практическото прилагане на Регламента в частта, касаеща прехвърлянето на лица в отговорната държава-членка и да улесни тези процеси. След извършен анализ на текущата работа в отдел „Дъблин“ се потвърди, че **Република България вече изпълнява предложените от ЕК препоръки, което беше**

потвърдено и от представители на отдела в гр. Брюксел (Белгия) по време на председателствана от ЕК среща на всички „Дъблин“ звена на територията на ЕС.

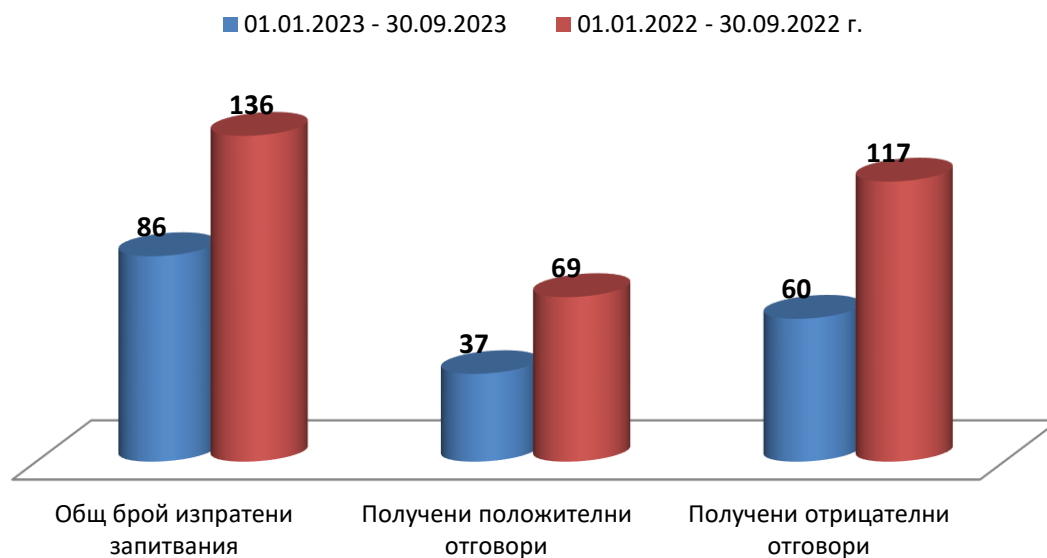
Заявените към 30.09.2023 г. входящи трансфери са общо 1 796, но едва 22% (407) от тях са осъществени и лицата са пристигнали на територията на страната. По-големият брой осъществени входящи трансфери към България се дължи основно на факта, че държави като Германия, Австрия, Франция и Словакия организират чартърни полети към страната за лица, за които Република България е поела отговорност. Към настоящия момент държавите-членки неведнъж са изказвали благодарността си относно добрата организация за прием на търсещите закрила лица. Следва да се отбележи, че само за периода юли-септември 2023 г. са осъществени 166 трансфера. Може да се направи предположение, че за цялата 2023 г. биха били осъществени около 600 прехвърляния на търсещи закрила лица от една държава към България, в следствие на предварително обявените организирани групови полети. **Най-много трансфери са заявени от страна на Федерална република Германия – 1 117 лица, но само 180 от тях реално са осъществени.** Въпреки високия брой входящи запитвания от страна на Република Австрия, заявените от австрийска страна трансфери са само 133. От тези данни може да се направи предположение, че Виена има затруднения при организирането на прехвърлянията на кандидати за закрила към България и големият брой положителни отговори и неотговорените през 2022 г. запитвания в никакъв случай не означава, че на територията на страната могат и ще бъдат прехвърлени голяма част от тези лица от Австрия, както и от другите държави-членки. Допълнително доказателство в полза на същото предположение е, че Република Франция също е заявила прехвърляне за общо 329 лица, но реално пристигналите лица са 58.

Заявени и осъществени входящи трансфери

По отношение на изходящите запитвания, за 2023 г. са изпратени общо **86 запитвания (за общо 97 лица)** за **обратно приемане и поемане на отговорност до други държави-членки**. Традиционно, голям брой от запитванията се отнасят до непридружени непълнолетни лица в Република България, които имат роднини на територията на друга държава членка. **Най-много запитвания са изпратени до Германия – 34**. Забелязва се, че през 2023 г. за все по-малки малолетни лица търсещи международна закрила, се образува производство по реда на Регламент Дъблин (деца на възраст от 7-8 години деца пристигат на територията на Република България и подават молби за международна закрила).

Изходящи запитвания до други държави членки

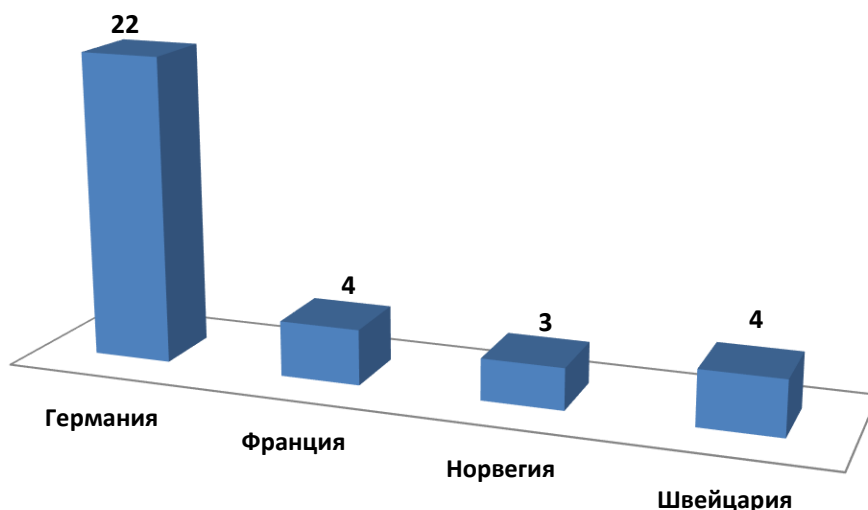
Общо получените отговори по изходящи запитвания през 2023 г. са 97, като това включва и отговори на запитвания от изминалата 2022 г. От тях, **37 са положителни, а 25 – отрицателни**, като за 12 от получените отрицателни отговори са изпратени молби за преразглеждане на отказа и са получени положителни отговори, а за други е изпратено искане за преразглеждане и производството по Дъблин не е приключило.

Причините за получен отрицателен отговор остават непроменени – най-често другата държава-членка твърди, че семейните връзки не са доказани, а ако се отнася до запитванията за обратно приемане – лицата са били изведени и отговорността на държавата-членка е отпаднала съгласно чл. 19 (3) от Регламента. Продължават случаите, в които се получава отрицателен отговор, който не е подкрепен от законово основание. Забелязва се, че при изпращане на запитване към Кралство Нидерландия, от тях се изискват преводи на документите на търсещите закрила лица като липсата на такива води до отрицателен отговор, без да е посочено нито едно основание от Регламента, че питаната държава не е отговорна. В допълнение, когато не всички представени документи са оригинални, Нидерландия изисква ДНК тест. Забелязват откази от страна на Германия, в които се твърди, че в представените документи има противоречия като не е обяснено какво

е то. Изискват се и документи, които не се издават от властите на страната на произход (Изисква се представяне на семейни книжки от афганистански граждани предвид, че семейни книжки се издават в Сирия, а не в Афганистан). Необоснованите откази, които се получават от другите държави-членки водят до излишно забавяне в процедурата на търсещите закрила лица, което от своя страна е предпоставка за самоволното им напускане на териториалното поделение, за да намерят нелегални начини да се придвижат до държавата, в която се намират роднините им. От страна на българския отдел „Дъблин“ се налага да изчакват отговори от другите държави в неразумно дълги срокове. Тези действия противоречат на мерките в Пътната карта на Европейската комисия, които са одобрени и съгласувани с всички държави-членки, но към настоящия момент, въпреки призивите на Комисията по време на провежданите срещи, не се наблюдава променена практика в тази област.

По отношение на прехвърлените лица от страна на Република България за отчетния период, **42 лица са трансферирани към други държави-членки**. От всички прехвърлени лица 34 са непридружени непълнолетни.

Държави-членки към които са прехвърлени търсеци закрила лица

Във връзка с приложението на Регламент Дъблин, служител на отдел „Дъблин“ изготви 152 решения – с 68 от тях е разрешено прехвърлянето на чужденеца в компетентната държава-членка, а с 84 прехвърлянето на чужденеца по реда на Регламент Дъблин е отказано.

Х. Сътрудничество и добри практики

За периода м. януари – м.септември 2023 г. във връзка с поетия ангажимент на Република България за доброволна релокация, бяха приети общо 40 търсеци закрила лица

от Република Кипър с оглед тежката миграционна обстановка в страната. От страна на българските власти е изпратено съгласие към Република Кипър за прием на още 96 граждани на трети страни като се очаква прехвърлянето им да се осъществи през м. октомври 2023 г.

От страна на ДАБ при МС беше изразена готовност и за релокация от Република Гърция като се получи първоначален списък от 16 лица. На по-късен етап се получи първоначална информация, че лицата са оттеглили първоначалното си съгласие да бъдат релокирани и към настоящия момент, от гръцка страна не са получени нови предложения.

През изминалото полугодие бяха проведени и множество срещи на национално и международно ниво във връзка с миграционната обстановка на територията на Европейския съюз, както с множество други административни органи, така и с неправителствени организации. Служителите на ДАБ при МС бяха включени в разнообразни обучения, организирани от Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището (АЕСУ) във връзка със сключения план за подкрепа от Агенцията към Република България, както и в обучения, финансирани по Норвежкия финансов механизъм и в семинари, организирани от неправителствените организации на територията на страната и посветени на разнообразни теми, свързани с правата и задълженията на търсещите закрила лица. Беше организирана и двустранна среща с представители на австрийската служба по миграция, които посетиха нашата страна през м. март 2023 г. В същия смисъл е планирано през 2023 г. ДАБ при МС да посрещне делегации от Германия, Румъния и Кипър с цел обмяна на опит. Идентични визити от страна на служители на ДАБ в посочените държави през 2022 г. спомогнаха за оптимизиране на всички процеси в Агенцията с крайна цел постигане на желаните резултати по възможно най-ефективен и ефикасен начин.

В края на м. юни 2023 г. служители на Агенцията взеха участие в учебна визита в гр. Атина, Гърция, фокусът на която беше дигитализацията на процесите в областта на убежището. Служителите посетиха Министерството на миграцията и убежището на Република Гърция, както и Гръцката служба за убежище. Учебната визита беше осъществена в контекста на Оперативния план за подкрепа на Република България и АЕСУ. Целта на посещението беше от страна на гръцките власти да бъдат представени инструментите и електронните системи, които са разработени с цел повишаване на ефективността; подобряване и ускоряване процедурата за международна закрила; постигане на по-голяма свързаност между отделни области/структури; автоматизираност на работните процеси, по-голяма прозрачност и отчетност. На българската делегация детайлно бяха представени всички електронни системи, които понастоящем са в употреба или са в процес на разработка. Гръцките колеги предоставиха подробна и изчерпателна информация относно отделните етапи, през които са преминали в процеса на разработка и въвеждане в експлоатация на системите и базите данни и направиха демонстрация в реално време на начина, по който те функционират. Бяха споделени добри практики и идеи и беше изразена готовност от страна на гръцките колеги да бъде оказана помощ при изготвяне на концепция и техническо задание за разработване на електронна база данни за дигитализиране на процедурата на международна закрила в Република България.

Визитата беше от голяма полза с оглед на обстоятелството, че към настоящия момент един от основните приоритети на Агенцията е разработване на нова електронна

система и преминаване към електронно управление на процедурите и процесите, свързани с предоставянето на международна закрила в Република България.

В края на м. юни 2023 г. в Република България се състоя посещение на делегация от Службата за убежище и миграция на Федерална Република Германия. Беше организирано посещение на ТЦ-с. Пъстрогор с оглед представяне на резултатите, постигнати в изпълнение на Пилотния проект на ЕК с Република България. В рамките на визитата на немските колеги беше проведена и среща с ръководството на ДАБ при МС, по време на която беше представена детайлна информация за процедурата за предоставяне на международна закрила в Република България. От интерес за представителите на немската служба за убежище бяха условията за настаняване в териториалните поделения на ДАБ при МС, процедурата по реда на Регламент „Дъблин“ и възможността за засилване на сътрудничеството между двете страни. По време на посещението на немската делегация беше обсъдена възможността за сключване на двустранно споразумение относно обмен на служители за връзка между Федералната служба за миграцията и бежанците (BAMF) и ДАБ при МС. През м. септември беше изготвен проект на споразумение, което все още е в процес на съгласуване и подписването му предстои в края на 2023 г.